

מבוא מזהר
שיחות הר"ן

שיחה כד

עם
ביאור חברותא
ללימוד בעיון

מעלת הצדקה לצדיק

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ח"מ שמו שמוח)

שיחות הר"ן סימן כד

מונה על פי דפוס ראשון שנת תקעה שהדפוס מוהרנ"ת בסוף ספרי מעשיות בשם ליקוטי מוהר"ן

מעלת הזוכה לתן מעות לצדיקי אמת. היא גדולה ויקרה מאד מאד. למשל. בן שנתרחק מאביו והבן יש לו גיעגועים גדולים מאד לאביו. וכן האב יש לו גיעגועים גדולים לבנו. לימים נתיישב בדעתו האב לילך וליסע לבנו. וכן הבן נתיישב ג"כ לילך וליסע לאביו. והלכו ונסעו זה לזה. וכל מנה שנתקרבו יותר נתגדל ביותר הגיעגועים שלהם. והיו חולכים ונוסעים זה לזה. דהיינו האב להבן והבן להאב. עד שנתקרבו ולא היה ביניהם כ"א ב' פרסאות לבד. והבין האב בגודל הגיעגועים שלו. שאם יניח עצמו להיות נמשך אחר הגיעגועים לא יהיה לו כח לסבול עוד הגיעגועים של אלו הב' פרסאות. וכן הבן הבין ג"כ. שאין לו עוד כח לסבול הגיעגועים של אלו הב' פרסאות האחרונות. ואם ימשיך עצמו אחריהם תצא נפשו ח"ו. ויישבו עצמן להשליך לגמרי כל הגיעגועים. ולהעבירם מדעתם. בתוך כך בא אחד עם עגלה. וחטף את הבן. והביאו לאביו במהירות גדול. כמה תענוג נפלא ועצום גרם זה האיש שהביא את הבן להאב שהיה להם גיעגועים כאלה. וכן הצדיק שהוא בן לחש"י. ומחמת מסך המבדיל נתרחק מאביו יתב'. ויש גיעגועים כביכול לש"י וכן להצדיק לחזור ולהתקרב לחש"י. ובתוך שהם מתקרבים זה לזה. עד שהגיעו סמוכים זה לזה. ואין ביניהם רק הרחק מעט כנ"ל. והבינו שלגודל הגיעגועים א"א לסבול עוד והסכימו להשליך הגיעגועים מדעתם. כי הוא ית' אמר. האם אין לו רק עסק זה הלא יש לו כמה וכמה עולמות וכו'. וכן הצדיק אמר בדעתו. וכי אין לו רק זאת. (דהיינו גיעגועים הנ"ל) הלא יש כמה עובדות אחרות שצריך לעשות. כגון ציצית ותפלין ושאר מצוות. והסכימו להעביר הגיעגועים מדעתם. בתוך כך. בא איש ישראלי אחד עם עגלה. והביא להצדיק פרנסה. ועי"ז קירבו והביאו אליו יתב'. כי צדיק אוכל לשובע נפשו. וזה בחי' והשביע בצחצחות נפשך. "נמצא שהצדיק הגדול האמתי זוכה ע"י פרנסתו ואכילתו לבחי' אורות הצחצחות. וע"י אלו הצחצחות נתבטל מסך המבדיל. ועי"ז נתקרב הצדיק לחש"י. נמצא כמה וכמה תענוג גרם זה האיש שהביא פרנסה להצדיק האמתי שע"ז זה הוא מביא ומקרב את הצדיק לחש"י כנ"ל:

מעלת הצדקה לצדיק

שיחות הר"ן אות כד

מקום וזמן אמירת התורה
בסוף קיץ תקס"ט סמוך לראש
השנה ה"ל (פל"ח ה' תנינא יז)

פתיחה

שיחה זו נאמרה זמן קצר לפני ראש השנה תקע שאז אמר רבנו תורה ה' תנינא. מדבר בה על תכלית החיבור שיכול נברא להיות מחובר לבורא ע"י השגת אורות הצחצחות שהן השגות עוה"ב וצדיק גדול יכול ע"י אכילה בקדושה לזכות בהם לעתים בבחי' מטי ולא מטי, וזה ע"י שאוכל לשבע נפשו בשמחה, ומי שזוכה לשמח אותו ע"י שנותן לו מעות לפרנסתו זוכה שעל ידו יחזור הצדיק להתחבר אליו ית' בחיבור נפלא.

שיחות

פרפראות לחכמה – תורה ה' תנינא אות יז – השיחה הנדפסת (בסוף סיפומ"ע) סימן כ"ד מעלת הזוכה ליתן מעות לצדיקי אמת וכו' ושם מבואר שהצדיק זוכה על ידי פרנסתו ואכילתו לבחינת אורות הצחצחות בבחינת (משלי י"ג) צדיק אוכל לשובע נפשו בבחינת (ישעיה נ"ח) והשביע בצחצחות נפשו וכו', זה נאמר בסוף קיץ תקס"ט סמוך לראש השנה ה"ל, וכפי הנראה הוא מעין המבואר במאמר זה אות ג' גם קודם לראש השנה ה"ל סיפר, שהרבה אנשים קבלו לפניו בקובלנא רבה על חסרון אמונה, וכמה סובלי חולאים היו מהם שקיבלו גם כן לפניו ז"ל על חסרון אמונה אחר כך נכלל זאת במאמר ה"ל אות א' גם קודם לראש השנה ה"ל סיפר מענין מה שקרא החולק הידוע להר"ר נתן והר"ר נפתלי ז"ל בשם מגיני ארץ וכו', וגם זה נכלל במאמר זה אות ז', ואינני בקי בסיפור זה היטב כי בחיי מוהר"ן כתוב זה רק ברמז, וכתב שם הר"ר נתן ז"ל על זה בזה הלשון, ואז ראיתי מרחוק נפלאות ה' אשר עדיין אני רחוק להשיגם אפס קצתם עד כאן לשונו ועיין שם גם באות ח' במאמר ה"ל, בענין שיש נשמות שנפלו וצריכין להחיות ולהשיב אותם בכל מיני מטעמים המשיבים את הנפש, ועל ידי תיקון וזיכוך המוחין שנעשה על ידי המגיני ארץ, על ידי זה נעשין דיבורים כשרים שהם בחינת אמרות טהורות להחיות ולהשיב את הנשמות הנפולות בבחינת שבעה משיבי טעם, עד שיהיה בבחינת (משלי כ"ד) שבע יפול צדיק וקם ועיין שם גם באות ט' שכשהמוחין זכים שעל ידי זה נעשין האמרות טהורות ה"ל, אזי גם כשנסתלק המוח שהוא בחינת (שמות ג) ומשה היה רועה וכו', ואין נשאר רק הרשימה של המוח שהוא בחינת הדיבור, אז גם הרשימה זכה בבחינת חלום על ידי מלאך, שזה בחינת שאחר הסתלקות משה בא שר צבא ה' ואמר (יהושע ה) עתה באתי וזה בחינת (תהלים ס"ח) ה' יתן אומר המבשרות צבא רב, כי אלו המאמרות טהורות הן בחינת מלאך, שזה בחינת מה שנעלם של שם שדי גימטריא צבאות, היינו כשבחינת שדי שהוא בחינת המוחין נעלם ונסתלק ואזי נשאר רק הרשימה שהוא בחינת נעלם של שדי, אזי זאת הרשימה הוא בבחינת צבאות מלאך וכו', ושזה בחינת (בראשית א) בצלמנו כדמותינו שגם כח המדמה הוא בצלמינו בבחינת מלאך וכו' וזה אותיות מלאך ראשי תיבות כ"י לאלקים מגיני ארץ וכו'.

לקוטי הלכות

יו"ד בכור בהמה טהורה הלכה ג אות יא – כי איתא שם במאמר ה"ל שהצדיק על ידי אכילתו בחינת צדיק אכל לשבע נפשו על ידי זה מצחצח נשמתו בבחינת והשביע בצחצחות נפשו ועל ידי זה הוא בבחינת איש תבונות ועל ידי זה הוא יכול לגלות המים עמקים שהאמונה גדלה על ידם וכו', עין שם.

קושיות

- א. וכל מה שנתקרב יותר נתגדל ביותר הגיעגועים שלהם – צ"ע מדוע חזקו הגיעגועים ככל שהתקרבו ולא להפך לכאורה ככל שיותר קרוב להשיג את המבוקש כך יותר קרוב להרגיש שכבר הנה זכה בו.
- ב. ולא היה ביניהם כ"א ב' פרסאות לבד – צ"ע מה עניין ב' פרסאות דווקא
- ג. במשל – ויישבו עצמן להשליך לגמרי כל הגיעגועים. ולהעבירם מדעתם. – צ"ע איך אפשר להשליך געגועים הרי הם לא דבר רצוני אלא הרגשת הלב. נראה הכוונה במה שאמר להעבירם מדעתו כי הגעגועים הם כשנותן דעתו על הריחוק ועל אהבתו לשני, אבל כשמעביר כל זה מדעתו וחושב על דברים אחרים יכול להשליך את הגעגועים

- ד. במשל – מדוע אע"פ שהשליכו הגעגועים המשיכו להתקרב ולא חזרו לאחור כדי שלא יתעוררו הגעגועים ככל שמתקרבים יותר.
- ה. בנמשל – ומחמת מסך המבדיל נתרחק מאביו – צ"ע איזה מסך. האם הכוונה לבחי' רד כי שיחת עמר, דהיינו שהקב"ה ריחק את משה רבנו ממנו בגלל חטא בעגל של העם.
- ו. בנמשל – צ"ע לצדיק יש הרבה חסידים ועל כן יש לו גם פרנסה בשפע ואוכל לשבע נפשו ומשיג אור הצחצחות גם בלי המעות שלי וא"כ איך המעות שלי מקרבות את הצדיק להקב"ה.
- ז. בנמשל – איך יתכן שחסיד יחשוב שרבו הצדיק רחוק מהקב"ה ורק הוא זה שמקרב אותו להקב"ה.
- ח. בנמשל – כיצד יתכן לומר שהצדיק הוא בן שנתרחק מאביו? נראה שלהבין זאת צריך להבין מה הוא אור הצחצחות וראה באריכות בתורה כד, שהם תכלית החיבור עם הקב"ה דהיינו תכלית הידיעה שלא נדע, כידוע שדעת הוא חיבור וא"א לדעת את הקב"ה בשלימות אבל אפשר בעוה"ז בבחי' שידע שאינו יודע, אמנם יש השגה גבוהה יותר שידע ולא יודע, שהיא הארה מאורות הצחצחות שהם השתקקות נוראה ועצומה אליו ית' עד שלא יודע מה רוצה. והוא תכלית החיבור בין בורא לנברא בעוה"ז. וחיבור כזה א"א שיהיה קבוע אלא אפילו צדיק גדול מאד זוכה בו לעתים. וכשהצדיק לא זוכה לאור הצחצחות הוא בחי' בן שנתרחק מאביו, והגעגועים של שניהם זה לזה הם גדולים מאד עד שא"א להם לסבול. וכאן מבאר רבנו שהצדיק זוכה להם דהיינו לתכלית החיבור עם הקב"ה כנ"ל, ע"י אכילה לשבע נפשו כמבואר בתורה ה' תנינא ומסתמא מצטרף לזה גם הביאור בתורה כד שזה ביחד עם קיום המצוות התלויות באכילה בשמחה. ומסתמא גם זה שזה האיש נותן ממונו שטרם עליו לצדיק מוסיף שמחה לצדיק באכילתו, ובצירוף כל זה זוכה לאור הצחצחות שחוזר ומחבר אותו בתכלית החיבור להקב"ה בזכות אותו האיש שנתן מעות לצדיק.
- ט. עד שהגיעו סמוכים זה לזה. ואין ביניהם רק הרחק מעט כנ"ל – צ"ע כיון שבנמשל המרחק הוא לאו דווקא מידה מסויימת מדוע במשל נקט ב' פרסאות.
- י. צ"ע מדוע רק אחרי שראו שלא יכולים לסבול את הגעגועים נזכרו שיש להם עוד דברים חשובים לעשות.
- יא. בנמשל – כי הוא ית' אמר. האם אין לו רק עסק זה הלא יש לו כמה וכמה עולמות וכו' – צ"ע הרי הקב"ה עושה א"ס דברים ברגע אחד והוא למעלה מהזמן ומה כוונתו שיש לו עוד דברים לעסוק בהם חוץ מהגעגועים לצדיק.
- יב. כי הוא ית' אמר. האם אין לו רק עסק זה הלא יש לו כמה וכמה עולמות וכו' – צ"ע כי לכבודו ברא את כל הבריאיה כמ"ש לכבוד בראתיו וכו' ועיקר כבודו מהרחוקים דייקא דהיינו מעולם העשיה הרחוק, דייקא מבני אדם קרוצי חומר ומה בכך שיש לו עוד עולמות גבוהים יותר. ועוד צ"ע מדוע לא אמר אם א"א להיות מחובר לצדיק עכ"פ אהיה מחובר לשאר בני ישראל כל אחד כפי החיבור שמסוגל הרי זה עיקר כבוד דייקא מהנמוכים יותר. ואילו מה שהצדיק עושה יש בוה קצת בחי' שהוא ית' מכבד את עצמו (לק"ה כבוד או"א ב א/ו)¹ דלא שייך בזה כבוד.
- יג. הלא יש כמה עובדות אחרות שצריך לעשות. כגון ציצית ותפלין – צ"ע הרי הגעגועים הם לא עשייה. ועוד שתפלין הם דביקות (תורה לח) ואדרבה הם סיבה לגעגועים.
- יד. והספימו להעביר הגעגועים מדעתם. – צ"ע האם הכוונה שהתייאשו הרי אין יאוש בעולם, או מחמת פקוח נפש כי הגעגועים היו כמעט עד כלות הנפש? וצ"ע בשלמא הצדיק לא יודע אם יזכה לאכול בבחי' זו כדמשמע כאן שזה תלוי באחרים, אבל הקב"ה אין דבר נעלם ממנו?
- טו. צ"ע רבנו מדבר בכמה מקומות מאכילה כזו כמבואר בפנים ובשום מקום לא תלה זאת באחרים אלא בצדיק עצמו ומה הכוונה כאן שתלוי באחרים שיתנו לו מעות לפרנסה?
- טז. והביא להצדיק פרנסה. ועי"ז קירבו והביאו אליו יתב' – צ"ע מה הדמיון למשל ששם אמר בתוך כך ב"א אֶחָד עם עֲגֵלָה וְחֹטֵף אֶת הַבֶּן וְהַבִּיאָהוּ לְאָבִיו? הרי את העיקר עשה הצדיק ולא המביא לו מעות, ואילו לשון חטף משמע שעשה בעצמו הכל בחטף.
- יז. צ"ע האם רק ע"י אכילה בקדושה יכול הצדיק לחזור להתקרב להקב"ה.
- יח. צ"ע האם יתכן שמדובר כאן רק בשלצדיק אין מה לאכול.

¹ לק"ה כבוד אב ואם ב' אות א – עקר שלמות הכבוד כשהוא עולה מן התחתונים הרחוקים ממנו יתברך. ועל פן עקר כבודו יתברך תלוי בעולם השפל הגשמי הזה, כי כל מה שהעולמות נשתלשלו בהשתלשלות יותר ונתרחקו, כפיכול, יותר מראשית הבריאיה, כשעובדים אותו יתברך ומגדלים כבודו יתברך אלו העולמות הרחוקים, כפיכול, ממנו יתברך, זהו עקר כבודו יתברך, כי עקר הכבוד הוא מהרחוקים. וכמוכן כל זה בדברי רבנו ז"ל הריני פֶּרַת מִשְׁכָּבוֹ בְּכֶמֶה מְקוֹמוֹת (סימנים י, יד ועוד). פי הקרובים אליו יתברך הם בבחינת אחרות עמו והעבודה שלהם אינה נחשבת עבודה, פי זה נחשב כאלו הוא יתברך כפיכול עובד את עצמו. ועקר העבודה והכבוד כשהרחוקים ממנו יתברך עובדים אותו ומגדלים כבודו יתברך, אשר בשביל זה נשתלשלה הבריאיה בְּכֶמֶה מִיָּנִי הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת עד העולם השפל הזה, אשר כל הכבוד של השם יתברך תלוי בזה העולם כנ"ל.

יט. הצדיק ע"י אכילתו זוכה לאור הצחצחות שמבטל את מסך שבינו להקב"ה – צ"ע לעיל אמר מעלת הזוכה ליתן מעות לצדיק, ולכאורה לפי המבואר כאן טוב יותר ליתן לו מאכל. נראה אולי באמת כך אבל למעשה לא צריך כל כך הרבה אכילה אבל מעות תמיד גורם שמחה לצדיק והשמחה מצטרף ומוסיף לשמחת המצוות שגם הן חלק מהאכילה שעל ידה זוכה לאור הצחצחות (כמבואר בתורה כד)

כ. נמצא שהצדיק הגדול האמתי זוכה ע"י פרנסתו ואכילתו לבחי' אורות הצחצחות – צ"ע מבואר שזוכה לאורות האלה ע"י אכילתו, ומה הכוונה ע"י פרנסתו ואכילתו? נראה בפשטות שהכוונה שע"י שיש לו פרנסה יש לו אוכל לאכול. אבל נ"ל שקשה כנ"ל לומר שרק מי שנותן אוכל לצדיק כשאין לו מה לאכול זוכה לזה אלא שכל מעות שנותן לצדיק לפרנסתו מוסיף לו שמחה שגם היא נצרכת להשגת האורות האלה עם האכילה. כמבואר בתורה כד.

כא. מה פירוש שע"י הצחצחות מתבטל המסך שבין הצדיק להקב"ה? כנ"ל שהשגת אור הצחצחות הוא תכלית החיבור שיכול נברא להתחבר לבוראו בעוה"ז.

עד כאן ההקדמה

※

שיחה כד

מעלת הזוכה ליתן מעות לצדיקי אמת היא גדולה ויקרה מאד מאד. בעניין הצדקה לצדיק דיבר רבנו כמה פעמים ראה תורה ד"ר/ו ותורה ע"ה/ו ותורה יז"ו ועוד/ו וכן בעניין ליתן לצדיק מעות לפדיון/ו. וכאן מבאר רבנו עוד עניין בזה אבל החילוק הוא שבכל הנ"ל דיבר על התועלת שיש לחסיד שנותן לצדיק, וכאן מבאר על התועלת שיש לצדיק ע"י שנותנים לו מעות.

למשל בן שנתרחק מאביו והבן יש לו געגועים גדולים מאד לאביו וכן האב יש לו געגועים גדולים לבנו. לימים נתישב בדעתו האב לילך ולסע לבנו. וכן הבן נתישב גם-כן לילך ולסע לאביו. והלכו ונסעו זה לזה. וכל מה שנתקרב יותר נתגדל ביותר הגעגועים שלהם. והיו הולכים ונוסעים זה לזה, והינו האב להבן והבן להאב, עד שנתקרב ולא היה ביניהם פי אם שתי פרסאות לבד. והבין האב בגדל הגעגועים שלו, שאם יניח עצמו

^ד תורה ד אות ח' – הצדקה שנותן לתלמיד חכם, שעל ידי זה נצול ממדות רעות של שני יסודות: 'חי' 'מדבר', שהן בחינת 'חיה רעה ולסטים', שהן דברים בטלים וגאווה ותולדותיהן.

^ה תורה ע' – כי זה הצדיק היחיד בעולם, הוא ענו ונשפל, ומשים עצמו כעפר, בבחינות (בראשית י"ח): "ואנכי עפר ואפר". ועל כן הוא יסוד עולם, הינו בחינת עפר, שכל הדברים הם עליו כנ"ל. וזה שאנו מבקשים: 'נפשי כעפר לכל תהיה', הינו שיהיה לה כח המושך, להמשיך הכל אליו כעפר כנ"ל. וזה הצדיק, ממשיך כל ההשפעות לעולם, בבחינות (איוב כ"ח): "נעפרות וזהב", שכל ההשפעות נמשכין מבחינות עפר, מהצדיק הנ"ל. ועל כן אם נוהגין צדקה לזה הצדיק, הוא מתברך מיד. כי הוא בחינת זריעה על העפר, שמצמחת כפול כפלים, בבחינות (הושע י): "זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד"

^א תורה יז אות ה' – וכל מה שמרבה לתן צדקה ליותר אנשים, נתרבה ביותר בחינת האויר הנח והזך, כי בשנותן צדקה לאיש אחד, נמצא שקונה לו אוהב אחד, ואזי נתרבה רוחו ברוחו ונעשה שטח קטן של אויר הנח והזך; ובשנותן צדקה לשני אנשים, נעשה שטח יותר גדול של אויר הנח והזך. וכן כל מה שמרבה לתן ליותר אנשים, וקונה לו רעים ואוהבים יותר, בבחינת "הזן יסוף רעים רבים", נתגדל ונתרבה יותר ויותר השטח של האויר הנח והזך. ועל כן העקר לתן צדקה לצדיקים אמתיים ולעניים הגונים, שכלולים נפשות ישראל, כי בזה הוא מגדיל מאד השטח של האויר הנח והזך כנ"ל, כי בצדקה שנותן להם לבד הוא קונה לו רעים רבים מאד, כי הם כלולים מהרבה נפשות, שעל ידי זה מתרבה ביותר בחינת האויר הנח והזך כנ"ל:

^א שיחות מוהר"ן – אות קג – פעם אחת אמר: אצל מי שאני לוקח ומקבל ממון וכיוצא, אני נותן לו. כי בזה שאני מקבל אני נותן (והוא ענין המבאר בהמעשה של יום הששי מהשבעה בעטלירס שהתפאר אחד את עצמו בנפלאות הכח שיש לו בידו, עין שם):

ליקוטי עצות – ערך צדיק אות כח. על ידי צדקה שנותן לצדיקים אמתיים ולעניים הגונים, על ידי זה משלים ומתקן השכל וזוכה לראות אור הצדיק, ועל ידי זה זוכה ליראה ואהבה:

שיש"ק ח"ב או קב – אמר רבנו הקדוש: "יש לי שלשה כתות חסידים: כתה אחת הבאה לחטף שירים; כתה אחת הבאה לשמע תורה וכתה אחת האפויה בלב". ופנה רבנו למוהרנ"ת ולרבי נפתלי ואמר להם: "רוצה אני, שאתם תהיו מהכתה הזאת, שאפויים בלב". "איה האב דריי כתות חסידים, לא כתה וואס קומט חאפין שירים, און לא כתה וואס קומען הערן תורה, און לא כתה וואס זיינען איינגיבאקן ביי מיר אין הארצן – איה וויל איר זאלט זיין פון די וואס זיינען איינגיבאקן ביי מיר אין הארצן" ואמר אנשי שלומנו על זה, בכדי להיות אפוי בלב רבנו צריך רבנו להיות אפוי בלב של המקרב.

ושם ח"ו אות שבו – היה אומר רבי לוי יצחק בנדר ז"ל לענין מה שאמר רבנו ז"ל שיש לו שלשה כתות חסידים שאחת באה לשמע תורה ואחת באה לחטף שירים, וכתה אחת האפויה בלב, שחלוק כתה זו משני כתות הראשונות, הוא בזה שכתות הראשונות נוטלים הם מרבנו וכתה זו האפויה בלב רבנו היא כתה בזה הנותנת לרבנו.

^ה בעניין ליתן לצדיק מעות לפדיון בתורה כפ ותורה רטו וחי' מוהר"ן תקלט ועוד.

להיות נמשך אחר הגעגועים לא יהיה לו פח לסבל הגעגועים של אלו השתי פרסאות. וכן הבין גם פן שאין לו עוד פח לסבל הגעגועים של אלו השתי פרסאות האחרונות ואם ימשיך עצמו אחריהם תצא נפשו חס ושלום. וישבו עצמן להשליך לגמרי כל הגעגועים ולהעבירם מדעתם. בתוך כך בא אחד עם עגלה וחטף את הפן והביאו לאביו במהירות גדול. פמה תענוג נפלא ועצום גרם זה האיש שהביא את הפן להאב שהיה להם געגועים כפאלה.

עד כאן המשל ומכאן הנמשל

וכן הצדיק שהוא פן להשם יתברך, ומחמת מסך המבדיל נתרחק מאביו יתברך. בפשטות נראה שמחמת עוונות הדור בחי' מה אמר הקב"ה למשה רבנו בחטא העגל "רד כי שיחת עמך"^ט. אבל בדקדוק יותר על פי המבואר לקמן שאורות הצחצחות מבטלים את המסך, נראה שכאן בעיקר הכוונה לחיבור מיוחד שיש לעיתים לצדיק עם הקב"ה, וכשאנינו, אזי הצדיק מרגיש מרוחק מאד ממנו ית', ויש לו געגועים מאד לחזור לחיבור הזה, ויש געגועים גם כביכול לשם יתברך וכן להצדיק לחזור ולהתקרב להשם יתברך. ובתוך שהם מתקרבים זה לזה נ"ל שהקרוב הוא לא במרחק גשמי אלא שחיבור הזה עם הקב"ה תלוי ברבוי הכסופים שקדמו לו בחי' "והשביע בצחצחות נפשו", שהוא כמו מים קרים על נפש עייפה וצחיחה ויבשה^א. עד שהגיעו סמוכים זה לזה ואין ביניהם רק הרחק מעט פנ"ל. דהיינו שהגעגועים והכסופים גברו כל כך כמעט כל הצורך כדי לזכות בחיבור הזה, אבל חסר עוד תנאי לזכות בו והוא אור הצחצחות שזוכים ע"י אכילה בקדושה ושמחה, וכיון שהתנאי היה חסר עדיין הבינו שלגדל הגעגועים אי אפשר לסבל עוד, והספימו להשליך הגעגועים מדעתם.

פי הוא יתברך אמר: האם אין לו רק עסק זה הא יש לו פמה וכמה עולמות וכו'. נראה אע"פ שבאמת אין לו להקב"ה עסק יותר נפלא וחשוב בעולמות העליונים כמו בעולם העשיה הנמוך שלנו כי את כל הבריאה ברא לכבודו כמ"ש לכבודי בראתיו ועיקר הכבוד הוא מהרחוקים דייקא, אבל דייקא מזו הסיבה גם גבר צערו כל כך על הריחוק מהצדיק שבו תלוי הכל, שהוא המעלה את עבודת ישראל אל השכינה להתקשט בה לפניו ית', על כן אמר כך, כדי שיוכל להשיח דעתו קצת מהגעגועים לחיבור עם הצדיק, ואין אדם נתפס בשעת צערו (כ"ב טז:)^א, כך גם כאן אפשר כביכול לומר זאת על הקב"ה, אע"פ שמדבר כאן בנמשל, עדיין כלפי הקב"ה זה משל, דאי לאו הכי לא שייך אצלו ית' צער וגעגועים שהרי הוא מעל הזמן והמקום ויודע העתיד כי ההנהגה והעתיד אחד אצלו.

וכן הצדיק אמר בדעתו: וכי אין לו רק זאת (דהיינו געגועים הנ"ל), הא יש פמה עבודות אחרות שצריך לעשות שגם על ידם אפשר להתחבר להקב"ה, כגון ציצית ותפלין^ב ושאר מצוות (מצוות לשון צוותא וחיבור^ג). אע"פ שאינו חיבור כל כך כמו חיבור הנ"ל.

^ט ראה תורה מט אות ז' – לשמש שם אהל בהם. פי הצדיק נקרא שמש, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה (קידושין עב:): עד שלא שקעה שמשו של עלי וכו', וזרח השמש וקא השמש. וזריחתו של הצדיק, הינו השגתו, אינו אלא על-ידי ישראל, כמאמר (שמות ל"ב:): לך רד פי שחת עמך, כלום נתתי לך גדלה אלא בשביל ישראל (ברכות לב:). וזהו: אהל בהם. אהל, לשון זריחתו, כמו (איוב כט:): בזהל נרו. וזהו: בהם – על-ידי ישראל.

^א ראה לקמן מצודות דוד על הפסוק השביע בצחצחות נפשו.

^ב רבינו גרשום על בבא בתרא דף טז: מכאן שאין אדם נתפס על צערו. על מה שמדבר מכוון צערו דכתיב לא בדעת ידבר כלומר שאין דעתו מיושבת עליו מחמת צער:

^ג לקוטי הלכות נטילת ידים שחרית הלכה ד אות ט' – ט, ועל פן הקשו כל התורה לתפלין, כמו שכתוב (שמות יג, ט): "ולזכרון בין עיניך, למען תהיה תורת ה' בפיך", כמו שדרשו רבותינו ז"ל (קדושין לה:). כי אור הרשימו מן הבטול הנ"ל הוא בחינת 'תפלין', שהם עקר הדבקות להשם יתברך, שהם עקר אור הזריחה של הרשימו, כמוכן בכמה מקומות (סימן לח). וזה בחינת כל התורה והמצוות שנמשכין משם, כמבאר בהתורה הנ"ל על מאמר רבותינו ז"ל: "וכל אחד מראש באצבעו" וכו', עין שם. וציצית הוא בחינת תקון הלבושין, שהם הפלים, כדי שיהיו הפלים זכים ויוכלו לקבל אור הרשימו ולא תעבר מהם, פי אם היה האדם זוכר היטב אור הזריחה של הרשימו הואת שמאירה בכל אדם בכל יום לכל אחד לפי מדרגתו, בודאי היה דבוק בהשם יתברך תמיד, אף מחמת גשמיית ועכירת הפלים אינו יכול לקבל אפלו אור הרשימו, ועל ידי זה עוברת ונשכחת ממנו. על פן צוהנו עלינו התורה להתלבש בציצית בכל יום, כדי לזכר הפלים והלבושים, כדי שיוכלו לקבל אור הרשימו, שהיא כלל מצות התורה. וזהו: וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' וכו', כי על ידי ציצית, שהם בחינת תקון כלי המחין, על ידי זה נקשרת היטב הזריחה של הרשימו במח וזוכרין אותו יתברך היטב, שזהו בחינת כלל מצות התורה שיוציאין משם פנ"ל. וזהו בחינת סמיכת ציצית ותפלין, שישראל לזכרין בכל יום טלית ותפלין, פי תפלין הם בחינת אור הזריחה של הרשימו פנ"ל, וציצית הם בחינת תקון הפלים והלבושין כדי שתהיה הרשימו נקשרת בהם ולא תעבר מהם, בבחינת "למען תזכור", בחינת "וראיתם אותו וזכרתם" וכו', פנ"ל. ועל פן ציצית קדם לתפלין (אורח חיים סימן כה סעיף א), פי תחלה צריכין לתקן ולזכר הפלים כדי שיוכלו לקבל אור הזריחה של הרשימו, ואחר כך ממשיכין הזריחה של הרשימו, שהם בחינת 'תפלין', שהם עקר הדבקות בו יתברך, שנמשך מאור הזריחה הנ"ל. ועל פן מצות תפלין גם פן בעינינו, כמו שכתוב (שמות יג, טז): "ולטוטפת בין עיניך". כי עקר אור התפלין

והספימו כל אחד לעצמו להעביר הגעגועים מידעתם. כי תוחלת ממושכה מחלת לב, והכסופים מדאי יכולים להביא לכלות הנפש

בתוך כך בא איש ישראלי אחד עם עגלה והביא להצדיק פרנסה כגון מעות או מאכלים, ועל ידי זה קרבו והביאו אליו יתברך. כי בזכותו יכול היה הצדיק לאכול לשובע נפשו, בשמחה (בבחי' קהלת ט ז) לך אכול בשמחה לחמך, ולזכות לחיבור נפלא הנ"ל עם הקב"ה, החיבור שכל כך התגעגעו אליו הקב"ה והצדיק.

פי צדיק אוכל לשבע נפשו (משלי יג כה) כי אוכל רק בשביל הנשמה/טו וזה בחינת והשביע בצחצחות נפשו/טז (ישעיה נח יא) נמצא שהצדיק הגדול האמתי זוכה על-ידי פרנסתו

נמשך על ידי תקון העינים, על ידי הסתכלות העינים אל התכלית, שמשם ממשיכין אור הוריקה של הרשימו הנשאר משם, שמשם אור הגדול של התפלין, וכנ"ל:

^ט "לק"ה שם אות יא. וזה לשון 'מצוה', שהוא לשון התחברות, מלשון צותא וחבור (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ד' אות ו'). כי על ידי כל מצוה ומצוה ממצות התורה ומקשרין ומחברין אור הוריקה של הרשימו אל כלי המחין, שעל ידי זה מקשרין בו יתברך. ... כי עקר קדושת ישראל הוא לזכות להתכלית הנ"ל, הינו להתקשר ולהכלל באור האין סוף על ידי קדושת התורה והמצוות שנמשכין מהוריקה הנמשך משם. אשרי המשתדל בכל עת להמשיך על עצמו אור הוריקה הזאת, אשרי לו! והבחינה חפשיית בכל אדם, כי בכל אדם מאיר בו אור הוריקה הזאת, כי אפלו במדרגות התחתונות – מאיר אור האין סוף, כי אור האין סוף אינו נפסק לעולם, וכמוכן בכתבי האר"י ז"ל (עין חיים, דרוש עגולים וישר ענף ב, ד; דף יא, יב). שאפלו בתכלית העשיה מלבש בחינת קו המאור הנמשך מאין סוף, עין שם, רק שהוא בהעלם גדול ובלבושים רבים מאד. אבל כל מי שרוצה לדבק את עצמו בהשם יתברך יכול לדבק את עצמו מכל מקום שהוא, כמו שאמר אדמו"ר ז"ל בכמה וכמה לשונות וכמה מקומות (סימנים ו, לג, נו; ותנינא יב).

^{יד} משלי פרק יג (כה) צדיק אוכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר:

מצודות דוד – (כה) לשובע – אינו חפץ במעדנים ורקב דבר המשביע את הנפש אבל הרשעים יתענגו באכילת מעדנים מתוקים וערכים ותמיד בטנו חסרה כי רווחא לבסימא שכיחא ויוכל עוד למלאותה:

^{טו} תורה ה' תנינא אות ג – ועל ידי הפרנסה הוא מצחצח נפשו, כי אכילת הצדיק הוא רק בשביל הנשמה, כמו שכתוב (משלי י"ג:ה): צדיק אוכל לשבע נפשו, ושביעת הנפש זה בחינת הצחצחות, שמצחצח נשמתו על ידי אכילתו, בבחינת (ישעיה נח:יא): והשביע בצחצחות נפשו. ואזי כשמצחצח נשמתו, אזי הוא איש תבונות, בחינת: ונשמת שדי תבינם כנ"ל. ועל ידי זה נתגלין העצות כנ"ל, ומשם גדלה האמונה וכו' כנ"ל:

^{טז} עיין לק"ה יו"ט ב' אות ב' – אבל יום טוב – הוא יום טוב ממש, בחינת ימי טוב הנ"ל, ועל כן אף על פי שאין לימי רע שליטה אז כי הם ימי טוב, ועל כן אסורים המלאכות ביום טוב, כי אין ברור אז כנ"ל. אף על פי כן עדין צריכין איזה עשיות ועבודות ביום טוב, דהיינו שצריכין לקשר הימים והמדות לבחינת אור האהבה שבדעת שהוא למעלה מהזמן, כי ביום טוב אין נתגלה רק בחינת ימי טוב, אבל עדין צריכין עבודות ועשיות כדי לקשר הימים והמדות לאור האהבה שבדעת, כדי לטעם טעם אור האהבה שבדעת בתוך הימים והמדות, כנ"ל. ועל כן יש מלאכות שצריכים לעשות ביום טוב והם מלאכת אכל נפש שהתירה תורה ביום טוב. כי "צדיק אוכל לשבע נפשו" (משלי יג, כה). ואכילת הצדיק היא יקרה מאד מאד, ואכילתו שהוא אוכל לשבע נפשו היא בבחינת (ישעיה נח, יא): "והשביע בצחצחות נפשו", כמו שכתב רבנו, נרו יאיר, במקום אחר (סימן ה, תנינא). נמצא, שהצדיק מתענג באכילתו מאור האהבה שבדעת, שהיא בחינת אורות הצחצחות, שהם למעלה מהימים והמדות, בידוע (עין שער ההקדמות, שער א', הקדמה ו). כי על הצדיק נאמר (תהלים לו, ד): "והתענג על ה'" – שהוא זוכה לבחינת ענג שבת הנ"ל, כי הצדיק הוא מגלה ומוציא אלקותו יתברך בכל הדברים גשמיים ואפלו בלשונות הגויים וכו' כנ"ל. ועל ידי זה זוכה לאור האהבה שבדעת כנ"ל, וכמבאר שם במאמר הנ"ל, עין שם. והנה השעם והתענגו של האכילה – שרשו מהאהבה שבקדושה, בבחינת (שיר השירים ז, ז): "אהבה פתענוגים", שבכל התענוגים יש שם בחינת אהבה שהיא שרשם, והצדיק האוכל לשבע נפשו דקדושה – הוא מקשר עצמו לשרש התענוג שהוא אהבה שבקדושה. ולא זו אף זו, כי גם הוא עולה ומקשר לשרש האהבה, דהיינו לאור האהבה שבדעת, שזהו בחינת "והשביע בצחצחות נפשו", כנ"ל. וזהו בחינת אכילת שבת שהוא ענג שבת, שעל זה נאמר "אז תתענג על ה'", הינו שעל ידי אכילת שבת מתענגין על ה', בביכול, שעולין ומתענגין מאור האהבה שבדעת. ובשבת נעשה זה מחמת קדושת שבת בעצמו, כי שבת הוא למעלה מהזמן וכו', כנ"ל, אבל ביום טוב שהוא בזמן, בחינת ימי טוב, על כן צריכין אז לעשות עבודות כדי להתקשר לאור האהבה שבדעת לבחינת ענג שבת. ועל כן צריכין לעשות ביום טוב מלאכת אכל נפש, כדי לתקן המאכל, שיהיה בבחינת אכל נפש, 'אכל נפש' דיקא, בחינת "צדיק אוכל לשבע נפשו", בחינת "והשביע בצחצחות נפשו", הינו שיהיה המאכל בבחינת ענג שבת – לזכות על ידו לאור האהבה שבדעת.

ולק"ה הבשר כלים ב' אות ב' – ב. וכשפוגמין, חס ושלום, באמונת חכמים אזי נפגמין המאכלים ונדון במותרות, כי על ידי פגם האמונה נפגמין הכלים, כי עקר הכלים הם על ידי אמונה כנ"ל. ועל ידי פגם הכלים נפגמין המאכלים, כי בכל המאכלים יש אורות גבוהים מאד מאד בבחינת "אכלו רעים" (שיר השירים ה, א) – תרין רעין דלא מתפרשין (זהר ויקרא ד). בחינת (ישעיה נח, יא): "והשביע בצחצחות נפשו" – שהצדיק שאכילתו בקדושה בחינת (שם יג, כה): "צדיק אוכל לשבע נפשו", הוא נזון באכילתו מאורות הצחצחות, כמבאר בדברי רבנו ז"ל, במקום אחר (סימן ה' תנינא, ובשיחות הר"ן סימן כד). ועל כן אי אפשר לקבל אור הגבה של המאכלים, כי אם על ידי כלים קדושים וטהורים שהם נעשים מבחינת אמונת חכמים כנ"ל. וכשפוגמין, חס ושלום, באמונת חכמים אזי נפגמין הכלים, ועל ידי זה ממילא נפגמין המאכלים ונסתלק אור הקדושה מהם, מחמת שאין כלי לקבל בתוכו את האור. ואזי נשארין המאכלים בבחינת פסלת לבד, ועל כן עולין המותרות והפסלת ופוגמין את המח וכו', כנ"ל במאמר הנ"ל.

^{יז} ישעיה פרק נח (י) ותפק לרעב נפשו ונפש נענה תשביע ורחב בחשך אורו ואפלתו כצהרים: (יא) ונחך ידוד תמיד והשביע בצחצחות נפשו ועצמותו יחליץ והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו:

ואכילתו לשובע נפשו, להארת רצון נפלאה/יח, שהיא יחוד פנים בפנים/יט **לבחינת אורות הצחצחות/כ** סוד אלו האורות מבואר בזוהר נח דף סה. ושם בביאור המתוק דבש מבואר שהוא גם למעלה מחיה דחינו

^ח **עיין תורה ז' תנינא** אות י' שיש הארת הרצון בשעת האכילה דייקא ועיין לק"ה **כלאי הכרם** ב' יא שהארת רצון זו היא מאור הצחצחות בחי' והשביע בצחצחות נפשך בחי' צדיק אוכל לשבע נפשו.

זה לשונו בתורה ז' תנינא אות י' – י ועל ידי כלליות בן ותלמיד, על ידי זה מי שהוא איש חיל, ואינו ההפך (שקורין: רע"מזל, שלימזל), הוא יכול לקבל בעת האכילה הארת הרצון, דהינו שיאיר לו הרצון בעת האכילה, וישתוקק וינסף מאד אליו יתברך ברוך מכלל, בלי שום ידיעה, שלא ידע כלל מה הוא רוצה. וזה בחינת (תהילים קמ"ה ט"ו): ואתה נותן להם את אכלם בעתו. בעתו זה בחינת הארת הרצון הנ"ל, בחינת (במדבר כ"ג:ג): בעת יאמר לעקב ולישראל מה פעל אל, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי שבת פ"ב): עתידין צדיקים שיהיה מחצתן לפני מלאכי השרת. מחצת זה בחינת מקיפים, שהם המחצת של השכל. ולעתיד יהיה מחצות המקיפים של הצדיקים למעלה ממקיפים של מלאכי השרת, ואז יהיה השגתם בחינת מה, בחינת: מה פעל אל. וזאת ההארה של בחינת מה הוא בחינת הארת הרצון, שהוא למעלה מן הכל, והוא מתגלה בעת האכילה, בבחינת: ואתה נותן להם את אכלם בעתו – בעתו דייקא, בחינת הארת הרצון, שהוא בחינת מה, בחינת: בעת יאמר לעקב ולישראל מה וכו', בחינת מקיפים הנ"ל, שהם בחינת מה, שהוא בחינת הארת הרצון הנ"ל, ומה שמתגלה הארת הרצון בעת האכילה דייקא – דע, כי מי שרוצה לחגור מתניו להיות מפרנס, לתן פרנסה להתלויים בו, הוא צריך שיהיה איש חיל ולא יהיה ההפך, שקורין: "רע"מזל" "שלימזל", כי צריך שיהיה לו קצת ממשלה. כי כל הפרנסה נמשך מהמלכות, כמו שכתוב במזל: (דניאל ד' י"ז) אילנא די חיות די רבה ותקף וכו' ומוזן לכלא בה, אנת הוא מלכא. ועל פן מי שרוצה לקבל פרנסה, צריך שיהיה לו קצת ממשלה, כדי שיהיה לו איזה שכיכות עם המלכות. וזה בחינת (רות ב' י"ד): לעת האכל גשי הלם – אין הלום אלא מלכות (זכרים קב). כי צריך שיהיה לו ממשלה, בחינת מלכות, לעת האכל, כי על ידי זה נמשך הפרנסה הנ"ל. ועל פן כשהבעל חוגר מתניו נגד אשתו ומחייב עצמו לפרנסה, כמו שכתוב בכתב: ואנא אפלח ואקיר ואזון וכו', אז נותנים לו קצת ממשלה, כמו שכתוב (בראשית ג' ט"ז-י"ז): והוא ימשל בך, כי על ידי הממשלה הוא יכול להמשיך הפרנסה הנ"ל. וכן כל השרים – כל מי שצריך לתן פרנסה יותר לאנשים רבים התלויים בו, הוא צריך שיהיה לו יותר ממשלה, כדי שיוכל להמשיך הפרנסה על ידי המלכות הנ"ל. והמלכות מקבל הפרנסה מן בחינת הידים שיש בים החכמה, דהינו הרמזים, שהם בחינת ידים. כמו שכתוב (משלי א' כ"ד): נטיתי ידי ואין מקשיב, ופרש רש"י דהינו רמזים, כי כשהחכם מגלה חכמתו, לפעמים אומר איזה דבור, שמרמז בו רמזים לתלמידיו, דהינו מה שאי אפשר לבאר בפיו בפרוש, רק על ידי הרמזים שיש בהדבור הם מבינים בנותו. ואלו הרמזים הם בחינת ידים, בחינת: נטיתי ידי הנ"ל, וזהו בחינת הידים שיש בים החכמה, בבחינת (תהילים ק"כ:ה): זה הים גדול ורחב ידים. ומאלו הידים מקבל בחינת המלכות את הפרנסה, בבחינת (שם קמ"ה): פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, הינו שהפרנסה נמשכת מבחינת הידים הנ"ל. וזהו: ומשביע לכל חי רצון – בחינת הארת הרצון, שמתגלה בתוך הפרנסה הנ"ל, בבחינת: ואתה נותן להם את אכלם בעתו, הנ"ל. כי מחמת שהמלכות מקבל הפרנסה מידיים אלו שיש בים החכמה, על פן מתגלה שם בתוך האכילה והפרנסה הארת המקיפים, שהם בחינת הארת הרצון הנ"ל, כי המקיפים מאירים בים החכמה שמתגלה החכם הנ"ל. וזה בחינת: זה הים גדול ורחב ידים וכו', ליתן זה יצרת לשחק בו. ליתן זה בחינת מלכות, כמו שכתוב (ישעיהו כ"ז:א): ליתן נחש בריח, ליתן נחש עקלתון, ופרש רש"י: מלכות וזהו: לשחק בו – בחינת שחקים, ששם שחקין מן (חגיגה יב), דהינו פרנסה. הינו שהמלכות בחינת ליתן מקבל הפרנסה מן הידים שיש בים החכמה, שהוא בחינת: זה הים גדול ורחב ידים, הנ"ל, וכשמגיע הפרנסה להמלכות, שם היא נשחקת ונכתשת לתן לכל אחד ואחד חלק פרנסה כפי מה שראוי לו. וזהו: לשחק בו – בחינת שחקים, ששם שחקין מן. כי הפרנסה, שהיא בחינת מן, נשחקת ונכתשת אצל בחינת המלכות שהוא בחינת ליתן, שמקבל הפרנסה מבחינת: זה הים גדול ורחב ידים, הינו מן הידים שיש בים החכמה, שהם בחינת רמזים הנ"ל. וזהו: כלם אלף ישברון לתת אכלם בעתו, כי הכל מסתכלין ומצפין על פרנסה, והמלכות מלקט ומקבץ כל אלו הבטחונות של כל באי עולם, מה שכלם מצפין ומסתכלין על פרנסה, ועם אלו הבטחונות עולה המלכות ומקבל פרנסה מן ידים הנ"ל. וזהו: כלם אלף ישברון, הינו על ידי הבטחונות הנ"ל, שכלם ישברון אליו, ומצפין ומסתכלין על פרנסה, על ידי זה נמשך הפרנסה על ידי המלכות הנ"ל. וזהו: לתת אכלם בעתו – בעתו דייקא, בחינת הארת הרצון, שמתגלה בתוך הפרנסה, שהוא בחינת: בעת יאמר לעקב ולישראל מה פעל אל, בחינת: ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בחינת: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, הנ"ל: וזהו: כי ימנך וירוצך ואור פניך כי רציתם (תהילים מ"ד:ד). ימנך וירוצך – זה בחינת הידים הנ"ל, שבהם מתגלה הארת המקיפים, שהוא בחינת הארת הרצון הנ"ל. וזהו: ואור פניך כי רציתם, כי המקיפים הם אור הפנים, וזה: כי רציתם, כי הם בחינת הארת הרצון, הנ"ל: וזהו: אשרי ארץ שמלפך בן חורין, וזהו: ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בחינת יובל, שהוא בחינת כלליות בן ותלמיד, כי יובל הוא אותיות: וכל בניך למודי יי (ישעיהו נ"ד י"ג), דהינו כלליות בן ותלמיד. כי בניך זה בן, למודי ה' הם תלמידים, ומכלליות בן ותלמיד שהוא בחינת יובל, בחינת חרות, משם מקבל המלכות הפרנסה הנ"ל. וזהו: אשרי ארץ שמלפך בן חורין – שמלכות מקבל הפרנסה מבחינת חרות, בחינת יובל וכו' הנ"ל. וזהו: שרף בעת יאכלו. בעת, זה בחינת התגלות הרצון, שמתגלה בשעת אכילה, בחינת: בעת יאמר וכו' הנ"ל. וזה בחינת (תענית ה'): אין מסיחין בסעדה, כי אז, בשעת סעדה, מאיר הארת הרצון, שהוא בחינת הארת המקיפים, שהם בחינת שתיקה, בחינת: שתק, כך עלה במחשבה, הנ"ל:

^ט **עיין תורה סב אות א'** – דע, שעל ידי אכילתם של ישראל נעשה יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה אפין באפין, בבחינת (רות ב'): ויאמר בעז לרות לעת האכל גשי הלם. לעת האכל דייקא, הינו על ידי האכילה גשי הלם – דא יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, בחינת (בראשית מד): ויגש אליו יהודא – דא תקרבתא מלכא במלכא (זוהר ויגש דף ר, ו) וע"ש בפירוש הרמ"ז. רק האכילה צריך להיות מאכל אחר שנתברר, ואין בו שום תערוכות, כי מאכל שיש בו תערוכות, על ידי מאכל כזה יכול האדם לחטא: (אות ב) והברור של המאכלים הוא על ידי אמונה.

^כ **עיין תורה כד אות ח** – וכשעושה ומתקן את המישוב והמסדר, שהוא הכתר, כראוי, והמחין רודפין להשיג האור אין סוף, והכתר מעכב את השכל כדי לישב את השכל, ועל ידי הרדיפה והמעכב, אזי מכה המחין בהמישוב והמסדר, ונעשין היכלין לאור אין סוף. ואף על פי כן לא ידע ולא אתידע, כמובא בזוהר פרשת נח (דף סה). ומגו האי פריסא ברדיפה דהאי מחשבה, מטי ולא מטי. ופריסא, זה המסדר והמישוב, שהוא בחינת כתר, שהוא פרוס בין הנאצלים לבין המאציל. ואתעבידו תשע היכלין, דלאו אנון נהורין, ולא רוחין, ולא נשמתין, ולית מאן דקימא בהו, ולא מתדבקין, ולא מתידעין. ודע, שזה תכלית הידיעה, כי תכלית הידיעה – דלא ידע. וזה בחינת (ישעיהו נ"ח:א): והשביע בצחצחות נפשך; כי אורות אלו, הם הצחצחות, שהם למעלה מהספירות, אשרי מי שזוכה שירדף מחשבתו להשיג השגות אלו, אף על פי שאין יכולת ביד השכל להשיג אותם, כי לא מתדבקין ולא ידיעין:

^{יב} **לִק"ה נפילת אפים הלכה ד** אות טו – וזה הכח של המסדר והמישב אין זוכין כי אם על ידי עשיה ועובדא דיקא, דהינו על ידי עשיית המצות בשמחה בנ"ל. ואז דיקא זוכה להשיג אור האין סוף על ידי הירדיפה והמעבב דיקא בבחינת מטי ולא מטי בנ"ל, שהוא בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. וזה התכלית אין מי שאזכה כי אם הצדיקים הגדולים במעלה מאד, כי אף על פי שהכל אומרים שתכלית הידיעה אשר לא נדע אבל אין מי שידע פרוש דבר זה בשלמות כי אם מי שאזוה בזה, דהינו שאזכה לזה על ידי מעשיו הטובים כאשר הבנתו מפי רבנו זכרנו לברכה, כמבאר בשיתותיו הקדושים. ואז כשאזכה לזה אז הידיעה והעדר הידיעה הכל אחד כי על ידי שניהם דיקא נגמר הידיעה וההשגה, כי שניהם אחד בבחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע, שהלא נדע בעצמו, שהוא העדר הידיעה, הוא בעצמו הידיעה. ובאמת אין מי שיבין ענין זה בשלמות כי אם הזוכין לזה, אשרי להם, כי הידיעה והעדר הידיעה הם בחינת הירדיפה והמעבב שבאמת שניהם אחד. כי על – ידי שניהם דיקא נמשך ההשגה בבחינת מטי ולא מטי, ועל – כן באמת ההשגה הזאת הוא בחינת השגת התשעה היכלין הנ"ל.

השגה שלא משיג וכן משיג כאחת, כי היא בחי' הארות הכתר שבעוה"ז נתפס כשני הפכים כמו הידיעה והבחירה/כ"ו. הכי נמי השגת המטי ולא מטי גורם להרגשת מציאותו ית' לא בבחי' ידיעה אלא בבחי' חיזוק אמונה, הגורם לשמחה רצון והשתוקקות אליו ית'. ראה גם תורה ז' תנינא אות י', שיש הארת הרצון נפלאה שזוכים צדיקים בשעת האכילה ובלק"ה כלאי הכרם ב' יא ביאר שהארת רצון זו היא מאור הצחצחות בחי' והשביע בצחצחות נפשך בחי' צדיק אוכל לשבע נפשו.

ועל-ידי אלו הצחצחות נתבטל מסך המבדיל, ועל-ידי זה נתקרב הצדיק להשם יתברך. כי השגת אורות הצחצחות היא תכלית החיבור עם הקב"ה, דהיינו תכלית הידיעה שלא נדע, כידוע שדעת הוא חיבור וא"א לדעת את הקב"ה בשלימות, אבל אפשר בעוה"ז בבחי' שיודע שאינו יודע, ויש השגה גבוהה יותר שיודע ולא יודע/כ"ה, שהיא הארה מאורות הצחצחות, שהם השתוקקות נוראה ועצומה אליו ית' עד שלא יודע מה רוצה/כ"ו. והוא תכלית החיבור בין בורא לנברא בעוה"ז. בבחי' והשביע בצחצחות נפשך. צח לשון יובש ולשון אור צח ובהיר מאד, רמז לאור נפלא שמרווה את הנפש אחר צמאון גדול/כ"ז, והיינו כנ"ל שהוא חיבור להקב"ה אחרי געגועים עצומים/כ"ח. וחיבור כזה א"א שיהיה קבוע כי אפילו צדיק גדול מאד זוכה בו רק לעתים. וכשהצדיק לא זוכה לאור הצחצחות הוא בחי' בן שנתרחק מאביו, והגעגועים של שניהם זה לזה הם גדולים מאד עד שא"א להם לסבול כנ"ל. וע"י אכילת הצדיק לשובע נפשו זוכה לאורות הנ"ל וע"י לחיבור הזה. **נמצא פמה וכמה תענוג גרם זה האיש שהביא פרנסה להצדיק האמתי ושימח אותו, שעל ידי זה הוא כמו חוטף ומביא ומקרב את הצדיק להשם יתברך פנ"ל:**

עד כאן ביאור חברותא לשיחה כד

בעניין אורות הצחצחות – מההקדמה לתורה כד

אורות א"ס שאותם אנו רוצים להשיג כאן, צ"ע שלפי האריז"ל (ע"ח שער מטי ולא מטי) מדובר באורות שמעל הפרסה שכנגד הטבור של א"ק, דהיינו אדם הקדמון שהוא האור הראשון המאיר בחלל הפנוי, ביושר. והם אורות העקודים שיוצאים מפה א"ק ויורדים עד הטבור שלו. ולשון עקודים משמע שא"א להשיגם כי האור והכלי שבהם עקוד וקשור כל כך שעדיין לא ניכר ככלי לקבל את האור. אבל עכ"פ כבר מדברים לכאורה מאור שיצא מהא"ס ונכנס בחלל הפנוי, ועוד שוב יצא מפה א"ק וירד עד הטבור שכל זה הם עכ"פ איזה צמצום. אבל לפי המבואר שם, שבלשון הגאונים הכוונה לאורות הצחצחות, ומבואר בפרדס שער הצחצחות תשובת רב האי גאון שהכוונה לג' אורות צח וצחות, שהם למעלה מהספירות, כי הם עדיין כלולים במאציל, כמו אש היוצא מאבן, שגם קודם שיצאה כבר היתה שם בכח ולא בפועל, כך גם אורות אלו. ולפ"ז נראה שהם הרבה יותר נעלמים ממה שנראה מדברי האריז"ל, ואעפ"כ הכוונה אחת, שלגודל העלמה של אורות א"ק, נחשב לפ"ז גם הוא ממש כלול עדיין במאציל, דהיינו שניתן רשות לדבר ולכנות בלשון גס על אור שעדיין כלול במאציל. וכידוע שגם החלל הפנוי וא"ק שהם המקום הגבוה ביותר שמדבר בו מהר"ח, יש עוד הרבה למעלה מזה בקבלת רבי ישראל סרוג שקיבל מהאריז"ל לפני כן, (סוד הטהירו ועולם המלבוש ורל"א שער) ואמנם נחלקו אם נכון ללמוד קבלה זו, אבל ידוע שהבעש"ט וכן רבינו למדו את שתי הקבלות ביחד/כ"ט. ואולי שהם בבחי' דרוש וקבל שכר ואפילו בבחי'

^{כד} עיין תורה בא שידיעה והבחירה ההשגה אותה מבטלת את הבחירה, ועיקר ההשגה שלנו בה היא שאנו משיגים שיש תירוץ אע"פ שאנו לא מבינים אותו, עכ"פ מועיל לנו שלא תחליש הסתירה הזו את האמונה שלנו.

^{כה} כך נ"ל לחלק כי תכלית הידיעה שלא נדע היא שיודע שלא יודע מבואר בתורה פג תנינא שהיא השגת החכמה וכאן שמדבר על הכתר כנראה שהיא השגה יותר גבוהה. אבל כנראה אפשר לדחות שהן עניין אחד ראה לק"ה נפילת אפים הנ"ל

^{כז} כנ"ל בתורה ז' תנינא אות י'

^{כח} עיין מצודות ציון – בצחצחות – ענין יובש וצמאון כמו שכנו צחיתה (תהלים ס"א) ועיין מצודות דוד – והשביע בצחצחות נפשך – בעת יהיה בעולם צמאון ויובש ישבע את נפשך ולא תהיה חסר מכל טובה. ועצמותיך יחליץ – יבריא ויחזיק את עצמותיך וזכר את העצמות לפי שהם מוסדי הגוף. והיית – תהיה שבע מטובה כגן השבע מן המים כי הדרך הוא להשקותה בכל עת וכמוצא מים תהיה בכל עת מושפע בטובה כמקור המוצא מים אשר המים הנוטפין אינם נפסקין;

^{כח} גם בתורה יג אות ה' משמע שאור הצחצחות זוכים בו אחרי הרגשת רעבון גדול בחי' געגועים המבואר כאן. עי"ש זה לשוננו – ובחינת שור שבנפש, זה האור המצחצח שנתוסף בנפש מחמת הקבוצ, שנתקבץ פזורי הנפש, ואז מאיר הנפש ביותר, כי כשהרצון אין מאיר, אז הנפש בבחינת: ונפש רעבה, כי עקר הרעב – מחמת העדר האור, כמו שאמרו חכמינו וזכרונם לברכה (יומא עד:); ויענך וירעיבך ויאכילך את המן – מכאן שהסומא אינו שבע, כי עקר השבע מחמת האור שיראה בעיניו, ועל ידי שאינו רואה, אין נתמלא נפשו, הינו רצונו, כי טוב מראה עינים מהלך נפש (קהלת ו'ט:); וכשמצחצח נפשו בצחצחות האור, אזי: ונפש רעבה מלא טוב (תהלים ק"ז:ט), בבחינת (ישעיהו נ"ח:א): והשביע בצחצחות נפשך. וזה בחינת שור, לשון הסתכלות, בחינת: מראה עינים מהלך נפש.

^{כט} הגה – תשרי תשעב – סוד מטי ולא מטי (הנוכח בלק"ה מנחה ז' כב בביאור קבלת הר"י סרוג) במה שקדם לאצילות דהיינו צמצומים וחזרת האור כמה פעמים שהיו בבחי' מטי ולא מטי כדי שישאר רשימו דהיינו הטהירו כדי שמהרשימו שישאר מהם יבראו האותיות שהן נצטרפו אח"כ ברלא שערין פנים ואחור ונארג עולם המלבוש ואותו קיפל הש"י ונעשה חלל הפנוי שמכאן מתחילה קבלת מהר"ח מצמצום האור לצדדים והמשכת קו לתוכו. ואפשר שכל המבואר שם הוא עולם הצחצחות המבואר בפרדס ומובא כאן. עיין שיחות הר"ן סימן רכה והערת הרב קפלן שם. ועיין סוף מכתב נז בעלים לתרופה מבאר (עפ"י תורה לא) שע"י הכסופים שמוציא בפיו בגעגועים להש"י אורג עולם המלבוש שקדם לאצילות עי"ש ולפי כל זה אולי אפשר לומר שהמעכב עצמו הוא חלק מעניין המטי ולא מטי כי בגעגועים

מטי ולא מטי לא שייך להשיג אותן. ואילו אנו רוצים ע"י בחי' מטי ולא מטי להמשיך שפע מא"ס אורו ית' שבאמצע העולם. דהיינו שפע חיות דקדושה להתחזק ברצונות ויראה ושמחה. ע"כ.

